

Bańka.

Do przechowywania zboża, mąki, owoców, soli, jagód, służyły i do dziś służą, acz już w o wiele mniejszym użyciu u ludu, szczególnie podlaskiego, naczynia plecione ze słomy i prątków wierzbowych, nazywane *bańkami*, *buńkami*, *pudylkami*, najrozmaitszej wielkości i postaci, to małe, kwaterekowe, to znów wielkie, po kilka korcy zboża pomieścić mogące.

Takie naczynia dawniej zwykle starsi pletli w długie zimowe wieczory, po ukończeniu robót dziennych, często dorywczco, „dochapkami“, dziś już takimi zabawkami się nie zajmują, wolą grać w karty.

Słomę na bańki wybierano z prostej, żytniej słomy a prątki przygotowywali późną jesienią, drąc z rosnącej na łąkach *łagoczy* (*łagoziny*) czyli z wierzby *łozy*.

Takie prątki należy wyczyścić czyli porozdzierać na poły każdy prątek (*chlubę*) i wyskrobać *drdzeń* albo *muchę* — (*rdzeń*). Po takim wyczynieniu wito prątki w *obarzanki* cili *stocki* (od *staczać* czyli *nawijać*) i tak mogły leżeć w komorze czy na strychu długi czas, lat nawet kilkanaście, czekając na zapotrzebowanie i długie wieczory a dość, aby je wodą gorącą *sparzono*, to już były gotowe do użycia.

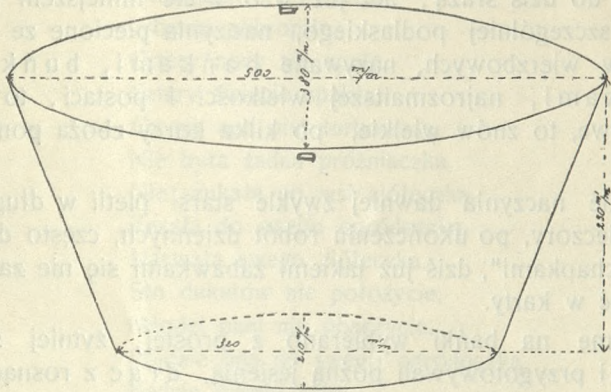
Słomę się bierze po kilka sztuk, *promionkami*. Te *promionki* nazywają *drątwiami*. Każdą *drątwę* okręca się prątkami, ale zawsze *szydłem* (*śwają*) przekłuwa się otwory dla łatwiejszego przetykania prątków i raz *kłuje* się za *drątwią* a raz za prątkiem. Gdy się prątek ukończy, to *chowa* go się w *drątwę* i *przyplata* się nowo założonym prątkiem i tak dalej.

Śwai czyli *szydła* używano do tych robót z *koziego roga* (*sarniego*).

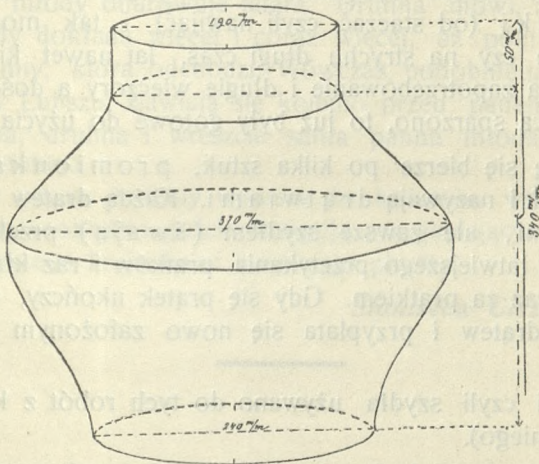
Obecnie mniej *łoziny* po łąkach, gdyż *wykarczowano* *za*-*rosła* na łąki *użytkowe* i tem samem *materyał* na prątki stał się prawie *niedostępny*.

Pięciogarncową pudylkę *płacono* przed paru laty na *jarmarku* w *Radzynie* lub *Wohiniu* po dwa, trzy *złote*. Teraz już takich *baniek* nie przynoszą na *sprzedaż*.

Dawniej „święcone“ koniecznie noszono w „pudyłkach“ do kościoła, obecnie już używają koszyków „kupczych“ z wierzby koszykarskiej plecionych.

Forma bańki na fig. 1. służyła do noszenia święconego lub do noszenia zboża przy siewie, a wtedy dodawano pas rzemieenny lub parciany do górnych brzegów bańki.

Wymiary bańki na fig. 2. wynoszą:

wysokość	340 mm.
największa szerokość	370 "
średnica dna	240 "
średnica szyi	190 "
wysokość szyi	60 "

Forma przedstawionej tu w konturach bańki przypomina niektóre w żalnikach słowiańskich spotykane urny.

Terminy tu przytoczone pochodzą z pod Radzyna ze wsi Turowa, Białki.

Z tego samego materiału: słomy i prątków na Kujawach plotą kószki, rodzaj uli dla pszczół, podczas gdy na Podlasiu tego rodzaju ule są nieznanne.

W. Pracki.

Coby robił chłop, gdyby został królem.

Cóż za rozkosz być królem, a zwłaszcza królem z bajki! Chyba ptasiego mleka mu brakuje. Zresztą opływa we wszystko, jest najszcześniejszym z ludzi. Niejeden więc radby być królem.

Chcąc zostać królem w Europie, Afryce, a choćby nawet w Oceanii, ma człowiek nieraz wiele kłopotu. W świecie atoli wyobraźni zostaje się królem z nadzwyczajną łatwością i zdarzyć się to może każdemu. Nie dziś, to jutro, nie jutro to pojutrze; mniejsza o to, kiedy. Dość, że każdy może tam być królem.

Wobec takiego wszakże stanu rzeczy, sprawa zostania królem, przestaje być kwestią najważniejszą. Na plan pierwszy wysuwa się kwestya inna: co robić, gdy się zostanie królem. Więc, ażeby ktoś nie był z nienacka zaskoczonym, z góry się nad tem powinien zastanowić, co będzie robił, skoro zostanie królem.

Nad tą sprawą rozmyślano już niejednokrotnie. Myślał nad tem nasz chłop, myślał wieśniak czeski, słowacki i chorwacki. Każdy z nich wie bardzo dobrze, coby robił, zostawszy królem i jest, dzięki temu, najzupełniej do zajęcia tego wysokiego stanowiska przygotowany.

W Małopolsce (pow. olkuski), szczęśliwiec, któryby został królem, według anegdoty, która często obijała mi się o uszy, kazałby sobie nasłać w izbie siana pod samą powałę i, jedząc tylko jajecznicę z kiełbasą, wylegiwałby się na tem posłaniu bez przerwy.

Lubo anegdota o tem przemilcza, łatwo się jednak domyślić, że załatwianiem wszelkich innych, mniej ważnych spraw